

DOŻYWOTNY (38) *ai*

Oba o jasne.

sg m N dożywotny (1). ◊ *A* dożywotny (3). ◊ *f N* dożywotną (1). ◊ *n A* dożywotn(e) (3). ◊ *I* dożywotnym (5). ◊ *pl N m pers* dożywotni (4). *subst* dożywotné (5); -é (2), -(e) (3). ◊ *G* dożywotnych (6). ◊ *A m pers* dożywotn(e) (1). *subst* dożywotné (7); -é (4), -(e) (3). ◊ *L* dożywotnych (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) i XVIII w.

1. *Mający trwać do końca czyjegós życia; advitalitius (barbarismus), ad durationem vitae alligatus, vitae durationi aequalis, non nisi cum vita cessaturus Cn (31)* : nie iuż fię [to] dla tego v nas godzi/ gdzie vrzędy fą dożywotne [sunt perpetui]. *ModrzBaz* 43; Ale v nas gdzie máło nie wżytkie vrzędy Duchowne y świetkie dożywotne fą [non nisi vita hominis finiuntur]/ niewiem áby miáło być iákie mieyfće zoftáwiono tákowym do vrzędow chćiwym *ModrzBaz* 43, 44v; *SkarKazSej* 694a.

W połączeniu szeregowym (2): Są ktemu [pożytki] z cudzych máiętności árendownych/ zaftáwnych/ dożywotnych/ ná wydźierzenie pułzczonych *GrabPospR* L3v; Nuż ieśli kto w onem powiecie ieft/ co z cudzych máiętności pożytek ma/ naiemnych zaftáwnych/ dożywotnych/ ná wydźierzenie pułzczonych/ [szacunek czynić będą] *GrabPospR* L4v.

Zwrot: »[coś] prawem dożywotnym trzymać« (1): które [dzierzawy] teraz on prawem dożywotnym według przywileiów fwoich/ y w fummie trzy ma *SarnStat* 1052.

Wyrażenia: »arendy dożywotne« [szyk 7 : 1] (8): A wżákże ci którzy máią Arendy dożywotné/ y dożywočia gołé/ będą powinni nieco podwyszyć á poftępić do fkárbu ná wychowánié ftołu náfzého *SarnStat* 103, 89 [2 r.], 103 [4 r.], 104.

»beneficyjum dożywotne« = *beneficium perpetuum* *Modrz* (2): bez trudności zá dwie lecie/ ábo nadáley zá trzy/ mogłáby być [suma pieniędzy] złożoná y od Krolá/ y [...] od wżytkich Duchownych ofob/ ktorzi beneficia dożywotne máią [qui beneficia sacerdotalia perpetua perciperent]. *ModrzBaz* 121v, 121v.

»list dożywotny« = *stwierdzający nadanie dożywočia; advitalitatum literae* *JanStat* 105 (1): LIfty dożywotné od nas dáné/ we wżytkim wedle ich brzmienia [...] będą chowané. *SarnStat* 86.

»prawo dożywotne« [szyk 5 : 1] (6): iż naniektorych dobrach złaski Bozey Krolowa Anna Prawo dożywotne y summę wianną mieć raczy. *ActReg* 45, 45; *SarnStat* 450, 1052, 1209; *VotSzl* E3v.

»przymierze dożywotne« (1): Tegoż Roku Piotr Opalenski [...] ziednał przymierze z obiema Krolámi dożywotne/ od Turkow/ Tátarow/ y Wołochow. *StryjKron* 757.

»przywilej dożywotny« (2): iákołmy przedtym przywileý náfz dożywotny Vrodzonému Andrzeiowi Kárchowfkiému ná Stároftwo [...] dáli *SarnStat* 1208; *VotSzl* D.

»rezerwacje dożywotne« = *in vita reservationes* *JanStat* 198 (1): y [którzy by] referwácie dożywotné z penfiámi/ z prowizyámi/ y z procefsy przynośili *SarnStat* 924.

»dożywotny szafunek« (1): kthoremu [krolowi] wżytkę onę wielkość kráiu/ w dożywotny fzáfunek fam podáli *LeszczRzecz* A2v.

»urząd dożywotny« = *magistratus perpetuus* *Modrz* (4): wygládzmyż wżytkie vrzędy dożywotne z Rzeczyppolitey/ od ktorich niemniey fię trzeba tyráńftwá bać *ModrzBaz* 92, 43 [2 r.], 46.

»dożywotne używanie« (1) : Ale mu [*Fiedkowi Nieświeskiemu*] zalię ty Zamki Krol wrocił w dożywotne vzywianie *StryjKron* 582.

2. *Mający być czymś (a. kimś) do końca życia (o ludziach)* (7) : (*marg*) Zonę dobrze mieć w grozye. (-) Aczci y dożywotna też sie trefi czáfem/ Ktorey więc musi vżyć też z niedobrym kwáfem. *RejWiz* 59; A tak iefli się to niepodoba/ áby ci fędziowie byli dożywotni [*iudices hos perpetuos esse*]/ tedyby niechay byli ná trzy álbo czterzy látá. *ModrzBaz* 91v, 92; *GórnRozm* 13v [2 r.]; Były téz pokazované [...] Liſty Kſiążąt Litewſkich/ iáko tylko dożywotnych przez Króle Polſkieé vſtáwionych *SarnStat* 1005; á wſzyſcy [*szafarze skarbu*] żeby nie dłužey trwáli/ iedno do dwu lat/ od Seymu do Seymu/ [...] bo ná dożywotne żadną miárą nie przyzwalam/ obawiáiac się ábychmy z nich złych ludzi nie podziááli. *VotSzl* D4v.

BZ